

פסק על פי קבלה

(1) שו"ת רדב"ז חלק ד סימן קח

אל תאשימני ותחשדני שאני פוסק הלכות ומורה הוראה על דרך הקבלה אלא אני מחזיק את האמת בדרך אמת

(2) שו"ת חתם סופר חלק א (או"ח) סימן נא

ויפה כ' פר"מ על שכנגדו שהביא מכתבי האר"י וכ' עליו פר"מ עם נעלמים לא אבוא יפה דיבר, וכן אני אומר כל המערב דברי קבלה עם ההלכות הפסוקות חייב משום זורע כלאים פן תוקדש המלאה הזרע אשר תזרע, ולעומת זה המערב ספרי הגיון עם דברי תורה עובר על חורש שור וחמור יחדיו ואם הוא מנהיג ישראל מנהיג בכלאים

(3) שו"ת שאילת יעבץ חלק א סימן מז

.. וידוע שאין ענין הספר הקדוש שהוא רק לבאר דעתו ע"פ הסוד. ולא לקבוע הלכה במקום שחולקין עליו חבריו. . מכל הלין נראה שיש רווח הרבה לקבל פירוש הזוהר בכאן בסבר פנים יפות. ולא מפני שדבריו דברי קבלה נתקבלה ונישא להם פנים בתורה, שכבר הוזכרו מעלות על רוחנו כאלה שהיא מחשבת פגול שהכשילה לבני אדם קלי הדעת רחמנא לישזבן כנודע, ולא ניתן רשות להשתמש בכתרה של תורה הלזה בדורנו. שאפילו הראוין לאיצטלא זו והגונה שתהיה הולמתן, לא עשו מעשה על פיו, עם כי גדול כחן ועדיפי מנביאי כרשב"י וחבריו שעם כל מעשה תקפו וגבורתו לא מלאו לבו לעבור על דברי חבריו כמו כל שאר החולקים לשם שמים, כמוהו כמוהם. שלעולם היחידים נכנעין למרובין בענין המעשה, ואע"פ שהיו עומדין בשמועתן כעקביא ב"מ ור"א הגדול, ולא נענשו כי אם על שהחזיקו במחלוקתן וח"ו לומר שהיו עושין מעשה כדבריהם, שא"כ היו נעשין זקן ממרא על פי ב"ד חלילה. . . שלעולם הלכה כרבים, ומפני כך נחזיק תמיד בדיעה התלמודית שהיא מפי המרובין. . .

(4) שו"ת דברי יציב חלק או"ח סימן ב

ושמעתי מהגה"ק מנאסויד זצ"ל שהך דאזלינן כש"ס דילן נגד הזוהר הוא כענין אין משגיחין בבת קול, וזה כשמנגד להלכה, כמ"ש התוס' בב"מ דף נ"ט ע"ב ד"ה לא וכו' שבא לחלוק על ד"ת עיי"ש, ובתוס' יבמות דף י"ד ע"א ד"ה ר"י, וזה שבש"ס תא שמע ובזוהר תא חזי, אבל במחלוקת הפוסקים שגם בנגלה יש מקום להך דינא שוב אינה בגדר תורה לא בשמים היא, שבכה"ג הלכה כבת קול. ולפענ"ד בתא חזי שהוא ענין ראייה ונבואה, כמ"ש [שמואל א' ט' ט'] כי לנביא היום יקרא לפנים הרואה. ויש לפרש בזה [שמות כ' ט"ו] וכל העם רואים את הקולות, לרמז לקבלת הנגלה והנסתר יחדיו ודו"ק.

(5) שו"ת חכם צבי סימן לו

שנים שבאו לבית הכנסת בשעה שהחזן אומר פסוקי דזמרה האחד דילג בפסד"ז על דרך האמור בפוסקים ז"ל כדי להתפלל עם הקהל והשני התחיל מתחלת ברכות השחר והיה משבח ואומר על הסדר ולא התפלל עם הקהל באומרו שכן היה דעת הרשב"י בס' הזוהר פ' במדבר ילמדנו רבינו הי מינייהו עדיף:

תשובה. . . וצריך אני להודיע לשואל שאפ"י אם היו דברי הזוהר היפך מהפוסקים ל"ה לנו להניח דברי הפוסקים בשביל דברים האמורים בסתרי תורה כי אין לנו בדינים והוראות עסק בנסתרות זולתי במקום שיש מחלוקת בין הפוסקים אז נכון לסמוך על הכרעת הזוהר וכן כתב הרב הגדול מוהר"ר דוד בן זמרא בתשו' ל"ו וז"ל ובכל מקום שנמצא דברי קבלה חולקי' על הגמ' הלך אחר הגמ' והפוסקים ובכל מקום שאינו חולק כגון בכה"ג שלא נזכר בגמ' וגם בפוסקים אני ראיתי לסמוך על דברי קבלה עכ"ל ובתשובה א' כתב וכיון שהיא פלוגתא (רצה לומר בין הפוסקים) דברי קבלה יכריעו עכ"ל הרי שאם לא היתה פלוגתא בין הפוסקים דברי קבלה לא יכריעו ההיפך וזה יסוד תורתנו הקדושה שאם לא כן נתת תורת כל או"א בידו לילך אחר הבנתו בספר הזוהר הטובה היא אם רעה ובעונותינו שרבו זה סיבה לפרצות גדולות אשר עיני ראו ולא זר כמה אנשים עברו תורות חלפו חק בהסמכם על דברי הזוהר או ברעיא מהימנא לפי דעתם המזוהמת בפירוש דברי הזוהר או ברעיא מהימנא וחס להו לבעלי הזוהר והרעיא מהימנא מעלות על דעתם הדברים ההמה ול"ה מן הצורך להעלות דבר זה על ספר אלא להוציא מלבן של המתחכמים להורות היפך דעת רבותינו הפוסקים ז"ל על משענת קנה חכמת הזוה"ק אשר דבריו סתומים וחתומים באלף עיזקאין כל קביל די רוח יתירא בהו לומר כי הם ירדו לסוף דעתו וכל רז לא אניס להו וה' הטוב יכפר בעד הנראה לעניות דעתי כו"ח פה אלטונא יע"א יום ג' ל"ה למספר בני צבי בכמוה"ר יעקב זלה"ה אשכנזי ס"ט:

6 שו"ת מהרש"ל סימן צח

תשובה אהובי ידידי המשכיל הר' מרדכי בר תנחום י"ץ ששאלת אותי על מנהגי אם להניח תפילין של יד בישיבה או בעמידה מפני שראית הרבה מן המדקדקים בדיקדוק עניות להניח תפילין של יד בישיבה דע אהו' חדשים מקרוב באו ורוצים להיות מכת המקובלים וממדרשי הנעלמים ומחלשי הראות לא יביטו באור הזוהר ולא ידעו מוצאו ומבואו וכוונתו אלא שכך מצאו בספרי רשב"י ודע אהו' שכל רבותי ואבותי הקדושים ששמשו גאוני עולם ראיתי מהם שלא נהגו כך אלא כדברי התלמוד והפוסקים ואם היה רשב"י עומד לפנינו וצוח לשנות המנהג שנהגו הקדמונים לא אשגחין ביה כי ברוב דבריו אין הלכה כמותו וכאשר כתב הקאר"ו וראייה לזה שהוא כתב סודות גדולות ואזהרות נפלאות שאין לברך שתי ברכות על תפילין של ראש ושל יד ואנו לא אשגחין ביה ומברכין שתיים גם הוא כתב המניח תפילין בח"ה חייב מיתה ואנחנו מניחים ומברכין עליהן ואף שבני א"י אינן מניחין תפילין כלל בח"ה לפי שהרשב"א בא וביטל המנהג לפי סברתו שתפס דעת ר"י בעל התוס' ולא שחשו לבד לדברי הזוהר ולא תאמר שהזקנים שהיו לפנינו לא ידעו מהספרים החצונים שנמצאו לע"ע ביד הלומדים הלא האגור נמי כתב שמצא ג' דינים בהזוהר וזה שזכרתי אחד מהן וכל הקדמונים למדו ודקדקו הרבה בספר ההוא ואפ"ה לא חשו לזה כי האמת שהוא עצמו כתב שלא מצא דבר זה בכל המחברים שראה בימיו ועתה פקח עיניך וראה אם היה בזה ממש אי אפשר שלא הזכירו שום מחבר אחר גם לא אישתימיט רמו בתלמוד בבלי וירושלמי ספרא ופסיקתא ושאלתות ויפה כוונ' הקאר"ו שהביא הרבה דברים מהזוהר וזה לא הביא כי לא חש לזה

7 בית יוסף אורח חיים סימן קמא

ומתוך לשון הרא"ש שכתב רבינו יתבאר לך שצריך העולה לקרות בנחת עם שליח ציבור כדי שלא תהא ברכתו לבטלה וכן כתבו התוספות בסוף פרק קמא דבבא בתרא (טו. ד"ה שמנה פסוקים). ורבינו הגדול מהר"י אבוהב ז"ל כתב שמעתי שכתוב בספר הזוהר שאין לקרות כלל אלא אחד וראוי לחוש לדבריו אם האמת הוא כך שאני לא ראיתי כתוב אלא ששמעתי עכ"ל ואני הכותב זכיתי למוצאו והוא בפרשת ויקהל (רב: וז"ל ואסיר למיקרי באורייתא בר חד בלחודוי ושתקין ושמעין מלה מפומיה כאילו קבלין לה האי שעתא מטורא דסיני ומאן דקרי באורייתא ליהוי חד קאים עליה ושתיק דלא ישתכח בר דיבור חד בלחודוי לא תרין דיבורים לשון הקודש חד וחד הוא לא תרין ואי תרין משתכחין בס"ת גריעותא דרזא דמהימנותא איהו וגריעו דיקרא דאורייתא. . . ע"כ וכיון דלדברי הזוהר אסור לקרות אלא אחד לבד ועכשיו שנהגו ששליח ציבור הוא הקורא העולה אסור לקרות אע"פ שלדברי הפוסקים צריך לקרות ואם לא יקרא כתבו דהוי ברכה לבטלה מאחר שלא נזכר זה בתלמוד בהדיא לא שבקינן דברי הזוהר מפני דברי הפוסקים ועוד דהא איכא למימר דכל שהעולה שומע מה ששליח ציבור קורא ומכין לבו לדבריו הרי הוא כקורא דשומע כעונה (סוכה לח:): הילכך צריך לזוהר העולה מלקרות עם שליח ציבור ומיהו אפשר שאפילו לדברי הזוהר רשאי לקרות והוא שלא ישמיע לאזניו וכן משמע מהלשון השני שכתבתי ליה לתפלה שאסור להשמיע לאזניו ואע"פ שבלשון הראשון שכתבתי לא הזכיר אלא דיבור אפשר דכל שאינו משמיע לאזניו לא קרי ליה דיבור וכן ראוי לעשות לקרות העולה בנחת בענין שלא ישמיע לאזניו:

8 דרכי משה הקצר אורח חיים סימן קמא (ב)

ולי נראה שאין הכרח בדברי הזוהר כלל יותר ממה שמוזכר במגילה דבתורה לא יקראו שנים שפירשו הפוסקים דמיירי בקול רם משום דתרי קלי לא מישתמעו והוא הדין דדברי הזוהר מיירי בכהאי גוונא ותדע שהרי בימי הזוהר לא נהגו מנהגא דידן שהשליח צבור היה קורא הכל אלא העולה היה קורא כדן התלמוד ולכך כתב שם דלא יקרא אחר עמו ומה שכתב דלהוי חד קאים עליה ושתיק וכתב נמי חד קרי וחד לישתוק דמשמע קצת שהיו נוהגים מנהגא דידן אינו כן אלא ר"ל כמו שהוא בתוספתא דבעינן אחד שמחזן על הקורא והוא בעי לישתוק ואין לזוז מדברי הפוסקים אף אם היו דברי הזוהר חולקים עליהם כן נ"ל דלא כב"י שכתב דלא שבקינן דברי הזוהר מפני דברי הפוסקים והוצרך לעשות פשרה ביניהם ובתוספות פרק ראוהו ב"ד (ר"ה כז. ד"ה אבל שנים) כתבו בהדיא דהמנהג בזמן הזה ששנים קורין:

9 שולחן ערוך אורח חיים סימן קמא סעיף ב

לא יקראו שנים, אלא העולה קורא וש"צ שותק, או ש"צ קורא והעולה לא יקרא בקול רם; ומ"מ צריך הוא לקרות עם הש"צ, כדי שלא תהא ברכתו לבטלה, אלא שצריך לקרות בנחת, שלא ישמיע לאזניו. (ואפילו משמיע לאזניו ליכא למיחש, דלא עדיף מתפלה, כדלעיל סימן ק"א) (דעת עצמו).

פסק על פי קבלה

(10) בית יוסף אורח חיים סימן לא

ועכשיו נהגו כל בני ספרד שלא להניחם בחול המועד ושמעתי שמקודם היו מניחים אותם בחול המועד כדברי הרא"ש ואח"כ מצאו שכתב רבי שמעון בר יוחי במאמר אחד שאסור להניחם בחול המועד ועל כן נמנעו מלהניחם בחול המועד וכן כתב מורי דודי הה"ר יצחק קארו ז"ל בתשובה והמאמר ההוא איתיה במדרש הנעלם לשיר השירים (זוהר חדש דפוס מונקאטש שה"ש ח.י) על פסוק (שיר השירים א ג) לריח שמניך טובים וזה לשונו רב המנונא סבא הכי אמר אלן אינון ימים דאיקרין טובים ואינון תפילין דרישא דקודשא בריך הוא מנח להון ועל דא איקרין טובים בגין דאינון נהרין ברישא דקודשא עילאה ובכל אתר ימים טובים אינון תפילין דרישא דקב"ה מנח להון חולו של מועד דלא איקרין יום טוב אלן תפילין דדרועא דהא לית לה לסיהרא מגרמא כלום אלא מנהירו דיום טוב תפילין דדרועא דאיהו תפילין של יד לא נהירו אלא מגו נהירו דתפילין של ראש תפלה דרישא יום טוב תפלה דדרועא חולו של מועד ושפיר קאמר והכי איהו ועל דא חולו של מועד אינון לענין עבדתא בגוונא דיום טוב ואיצטריך חדוא בגוונא דיליה ובגיני כך באלין יומין דאינון תפילין דמארי עלמא אסור לאנחא שאר תפילין דהא אלן יומין דאינון תפילין עילאין שראן על רישיהון דישאל קדישין... ומאחר שבתלמודא דידן לא נתבאר דין זה בפירושו מי יערב לבו לגשת לעבור בקום עשה על דברי רבי שמעון בן יוחי המפליג כל כך באיסור הנחתן:

(11) שולחן ערוך אורח חיים סימן לא סעיף ב

בחוח"מ גם כן אסור להניח תפילין מהטעם הזה בעצמו, שימי חול המועד גם הם אות. הגה: ו"א שח"ה חייב בתפילין (ב"י בשם הרא"ש). וכן נוהגין בכל גלילות אלו להניחם במועד ולברך עליהם, אלא שאין מברכים עליהם בקול רם בבהכ"ס כמו שאר ימות השנה.

(12) שו"ת יביע אומר חלק ז - יו"ד סימן לט

אחרי עתרת החיים והשלום. בדבר שאלתו אודות פניית משפחת המנוח השר הצדיק רבי משה מונטפיורי ז"ל, אל ועד העדה כאן, בבקשה להשתדל להעלות עצמותיו של השר המנוח הנ"ל מקברו בחוף לארץ, כדי להטמינו בחלקת הר הזתים בירושלים ת"ו, האם הדבר מותר על פי ההלכה?
(א) הנה שאלה זו נשאלתי בה מכבר מידידנו החכם שלמה גאון הי"ו הרב הראשי לקהלות הספרדים בלונדון, והשבתי להתיר, ושאדרבה מצוה נמי איכא...
(ב) הרי שהזוהר ס"ל כרבי בר קיריא, מ"מ ידוע שבכל מקום שהתלמוד שלנו חולק עם הזוהר הלכה כהש"ס שלנו, כדמוכח להדיא בבית יוסף א"ח (ס' קמא). וכן כתב המעדני יו"ט (פרק הרואה סוף אות עז). ובשו"ת גנת ורדים (חאו"ח כלל ב' ר"ס יג). ובשו"ת מקום שמואל (ס' פ). וכן כתב הרדב"ז ח"ד (ס' פ) וז"ל, שבכל דבר שנכתב בגמ' אפילו שיהיה היפך ממה שכתוב בספרי הקבלה, אני מורה בו כדברי הגמרא, ולא אחוש למ"ש באחד הספרים ההם. וכ"כ עוד בח"ד (ס' לו) שבכל מקום שתמצא ספרי הקבלה חולקים על הגמרא הלך אחר הגמרא והפוסקים. ע"ש... ולכן מרן הב"י כאן פסק כהרמב"ן שיותר לפנות המת כדי לקוברו בא"י, ולא חשש כלל לדברי הזוה"ק הנ"ל, לפי שהגמרא שלנו במו"ק (כה א) חולקת על הזוהר, ועבדי עובדא להעלות האמוראים מחו"ל לקוברם בא"י, והא ודאי שלא נעלם מעיני מרן דברי הזוה"ק וכל רז לא אניס ליה, אלא שפסק כהגמרא והפוסקים שחולקים על הזוה"ק. וכיו"ב כתב בספר אות אמת להגר"י סיד (דקכ"ב ע"א), לתמוה על מהר"ם די לונזאנו בספר שתי ידות, שהשיג על מרן מדברי הזוה"ק, ושאלמלי ראהו לא היה כותב כן, שבאמת כמו זר נחשב לומר כן על מרן הקדוש דכל רז לא אניס ליה, ומי לנו גדול כמוהו שבקי בכל חדרי התורה בנגלה ובנסתר וכו', ובודאי שאף הוא ראה דברי הזוה"ק בקומתם ובצביונם, ומה שלא חשש להם, טעמו ונימוקו עמו, כי מסורת בידינו מרבתינו הקדושים שבכל מקום שיש מחלוקת בין הגמרא לבין הזוה"ק הולכים אחר הגמרא והפוסקים וכו'. ע"ש. ודון מינה ואוקי באתרין, שאף מי שנפטר בחו"ל מצוה להעלותו לקוברו בא"י. וכן כתב השדי חמד (מערכת ארץ ישראל אות ה), שהביא דברי מהרל"ח (ס' סג) ומרן הש"ע ביו"ד (ס' שסג) שגם מי שנפטר בחו"ל מותר להוליכו לא"י לקוברו שם וכו', וסיים, ולא הוצרכתי לכתוב כן אלא לפי שראיתי להרב דרכי שלום (דל"ח ע"ג) שכתב לתמוה על מה שצויה יעקב וקברתני בקבורתם, שאיך הותר ליוסף לעשות כן, והלא שנינו בפ"ק דכלים שבעיירות המוקפות חומה בא"י אין קוברים מת בתוך החומה, וגם הא קי"ל דמת מצוה קנה מקומו, ובאמת שהדברים תמוהים וכו'. והתמיהה על יעקב אבינו היא רק לפי סברת רבי בר קיריא שהנפטר בחו"ל אין לקוברו בא"י שנאמר ותבאו ותטמאו את ארצי, וכבר הקשו כן המפרשים, ותירצו שזה דוקא למי שהיה יכול לעלות לא"י בחייו, משא"כ יעקב ויוסף שלא היה בידם בחייהם לעלות לא"י. ע"כ. (וק"ק שלא זכר שר שכן הקשה הזוה"ק פרשת ויחי (דף רכו ע"א) הנ"ל, ותירץ דשאני יעקב דשכינתא אחידת ביה וכו'). אתה הראת לדעת שגם הגאון השדי חמד מסתמך ואזיל ע"ד רבותינו הפוסקים להתיר למי שנפטר בחו"ל להעלותו לא"י לקוברו שם. וכמו שכתבנו.